

Doc. dr Aleksandra Gojkov Rajić

Univerzitet u Beogradu

Učiteljski fakultet, Beograd

Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov“

Vršac

UDK: 37.022:821.112.2

ISBN: 978-86-7372-191-0, 19 (2014), p.196-204

Originalni naučni rad

ORBRADA KNJIŽEVNOG TEKSTA KAO FAKTOR PODIZANJA KVALITETA NASTAVE NEMAČKOG KAO STRANOG JEZIKA ZA DAROVITE

Rezime: Budući da daroviti predstavljaju posebnu grupu koja se ističe svojim sposobnostima i interesovanjima, kreativnošću, znatiželjom i drugim već poznatim karakteristikama koje ih odvajaju od ostatka populacije, za njih je i u domenu učenja stranog jezika potrebno obezbediti adekvatnu, dovoljno dinamičnu i izazovnu nastavu koja zadovoljava njihove potrebe i prati njihov tempo učenja. Takođe je opšte poznato da se oni retko nalaze u homogenim grupama, već su najčešće integrisani u mešovite grupe zajedno sa ostatkom populacije. Ovakva konstelacija prouzrokuje često niz problema čiji koren leži u nedovoljnoj izazovnosti i nedovoljnoj dinamičnosti nastave stranog jezika za darovite, odnosno dosadi koja iz njih proizilazi. U radu se traga za mogućim rešenjima ovog problema i navode primeri mogućeg organizovanja za darovite adekvatne i izazovne nastave stranog jezika bez remećenja rada ostatka grupe. U tu svrhu mogu dobro poslužiti književni tekstovi na jeziku koji se uči, koji predstavljaju bazu za široku paletu mogućnosti rada na njima. U zavisnosti od uzrasta o kome je reč na njim se može učiti čitanje, odn. razumevanje, usvajati nova leksika, širiti dijapazon već poznatih reči uočavanjem njihove upotrebe u različitim novim kontekstima, učiti različiti oblici gramatičkih pravila i još mnogo toga sve do analiziranja teksta kao umetničkog dela i diskutovanja o njegovom sadržaju, doživljaju i idejama, čime se, opet, razvijaju aktivne jezičke veštine, to jest pisanje i govor. Ovakav rad je posebno pogodan za realizaciju preporučene individualizacije nastave jer gotovo da i ne remeti rad ostatka grupe, a predstavlja veliko poboljšanje njenog kvaliteta za darovitog pojedinca.

Cljučne reči: književni tekst, daroviti, individualizacija, nastava stranog jezika.

Sve brži tempo života neminovno ostavlja svoj trag i na vaspitanju i obrazovanju, čiji je učenje stranog jezika deo, na kome se, možda i najjasnije, uočava pritisak da se u što kraćem roku savlada što više. U tom smislu se učenje stranog jezika u velikoj meri redukuje i spušta na nivo veštine da se „bilo kako“ sporazumeva, dovodeći do stvaranja nekakvog „inštant“ oblika dotičnog jezika, koji treba memorisati i potom reprodukovati. Ovakva očekivanja dovela su do velikih pomeranja u oblasti učenja stranog jezika, ostavljajući traga na materijalu i metodama za njegovo učenje. U tom smislu su iz užbenika gotovo potpuno iščezli književni tekstovi, koji su nekada smatrani njihovim neizostavnim delom, a koji se danas izbegavaju kao preobimi, zastareli, preteški, sve u svemu, nepraktični za ono što se želi postići. Ovakav stav doveo je do pomenutog redukovanja stranog jezika, njegovog ogoljivanja i svođenja na sredstvo svakodnevnne komunikacije, pri čemu je uskraćen za sve ono što se u ovoj oblasti smatra umetnošću i vrhuncem stvaralaštva. U tom smislu se zalažemo za to da ovakvi tekstovi, iz kojih učenici, doduše, neće naučiti kako da sastave svoj CV, poruče nešto iz kataloga ili se prijave

na konkurs za posao, ali će steći širinu i dubinu jezika koji uče, moraju biti vraćeni u njegovo učenje bar tamo gde za to ima prostora.

Upotrebom pomenutih tekstova podigao bi se kvalitet nastave stranog jezika za sve učenike, ali bi oni od posebnog značaja bili za podizanje njenog kvaliteta za učenike koji se ističu kao daroviti za ovu oblast i koji se u okviru redovne nastave često dosađuju do te mere da, čak, gube interesovanje za predmet, remete nastavu i postaju problem. Pomenuti književni tekstovi se mogu koristiti na gotovo svim uzrastima i nivoima učenja stranog jezika uz njihovo uzimanje u obzir i poštovanje karakteristika koje nameću. Rad na ovim tekstovima otvara široke mogućnosti od jednostavnog razumevanja i postepenog, nesvesnog širenja leksičkog fonda, preko ciljanih vežbi usmerenih na neku od jezičkih oblasti (leksika, etimologija, stil, pa čak i gramatika), sve do vežbi za samostalno izražavanje i razvijanje kreativnih potencijala učenika. Ovakve vežbe imaju širok dijapazon i kreću se od jednostavnog sastavljanja teza i prepričavanja za najniži nivo, preko preformulisanja tekstova (npr iz oblika priče u dramsku formu ili proze u poeziju i obrnuto), do stvaranja potpuno novih tekstova u smislu izmene kraja, pisanja nastavka, reakcija i polemika na temu pročitanoog teksta, kao i njegovog prikaza ili kritike za objavljivanje. Budući da se ovakav rad u velikoj meri može raditi individualno i kasnije diskutovati ili prezentovati u homogenim grupama u nekom vidu dodatne nastave, on ne remeti redovno održavanje nastave, a darovitim učenicima ne samo da otvara nove svetove i postavlja izazove, već i jezički sadržaj koji uče podiže na viši nivo koji se želi dostići.

Kao što je već pomenuto tekstovi se moraju birati u skladu sa uzrastom i nivoom poznavanja jezika, a pošto je najčešće i o individualizovanom radu reč, računa treba voditi i o individualnim interesovanjima darovitih učenika. Za mlađi uzrast, to jest za sam početak učenja stranog jezika, najbolje su dečije pesme ili slične kraće književne forme koje ne iziskuju previše predznanja. Ovakvih pesama ima dosta, a ovde ćemo pomenuti samo jednu, na primer:

Die Vier Jahreszeiten

Ich kenne eine Mutter,
die hatte vier Kinder:
den Frühling, den Sommer,
den Herbst und den Winter.
Der Frühling bringt Blumen, der sommer bringt Klee.
Der Herbst, der bringt Trauben,
der Winter bringt Schnee.
Und wie sie sich schwingen im Jahresreihn,
so tanzen und singen wir fröhlich darein.
(www.labbe.de)

za koju se mogu postaviti različiti zadaci u zavisnosti od uzrasta sa kojim se radi. Deci se, na primer, mogu ponuditi slike o kojima pesma govori, odn. slika majke sa četvoro dece, slike sa prizorima godišnjih doba i slike na kojima svako godišnje doba donosi ono što pesma opisuje i tražiti da povežu slike sa rečenicama iz pesme,

koje im se nude na drugoj strani ili tražiti da ih sami pronađu i prepisu iz pesme (Verbinde die Sätze mit den passenden Bildern! Finde im Lied die passenden Sätze!). Mogu im se, takođe, navesti i pojedinačni pojmovi iz pesme i tražiti da ih u pesmi pronađu i povežu sa slikom, te će ih tako i definisati (Finde das richtige Wort für das Bild!), a starijima se mogu postaviti pitanja kao:

1. Wer ist die Mutter?
2. Wer sind ihre Kinder?
3. Was bringt der Frühling?
4. Was bringt der Sommer?
5. Was bringt der Herbst?
6. Was bringt der Winter?

a potom i tražiti da se navedu druge poznate reči koje se sa pomenutim pojmovima mogu dovesti u vezu, dakle: u oblasti porodice termini za porodične veze i odnose, npr: die Eltern, der Sohn, die Tochter, die Mutter, der Vater, die Großeltern, der Großvater, die Großmutter, die Enkeln, der Enkel, die Enkelin, die Tante, der Onkel, die Kusine, der Cousin, der Vetter, die Base, die Familie, die Verwandten, za godišnja doba npr. termine za opis vremenske situacije: kalt, warm, schön, kühl, heiß regnerisch, windig, verschneit, sonnig, wolkig..., kao i termine za voće i povrće u vezi sa godišnjim dobima: Äpfel, Birnen, Tomaten, Wassermelonen, Trauben, Weizen, Kirschen, Kürbisse ...

Sa napredovanjem učenja polako se mogu uvoditi kompleksniji književni tekstovi. Na dečijem uzrastu u tu svrhu mogu poslužiti dela napisana na dotičnom jeziku za isti ili malo mlađi uzrast. Kao na primer:

Eine Osterhasengeschichte

Es war einmal eine Osterhasenfamilie, die lebte in einem kleinen Birkenwald. Der Hasenvater hieß Hans, die Hasenmutter hieß Grete, und die Hasenkinder hießen so: Toni, Vroni und Maroni, das waren die Mädchen. Und Franzl, Friedl und Powidl, das waren die Jungen. Den Aller kleinsten aber nannten sie Hemdenmatz.

Als nun die Osterzeit kam, ging die Hasenmutter ins Dorf und kaufte Einer, und der Hasenvater ging in die Stadt und kaufte Farbe. Und als sie beide wieder daheim waren, setzt sich der Hasenvater oben an den Tisch und die Hasenmutter unten. Und zwischen ihnen saßen auf der einen Seite Toni, Vroni und Maroni und auf der anderen Seite Franzl, Friedl und Powidl.

Nur mit dem Hemdenmatz wussten sie nicht recht wohin, weil er mit seiner Nasenspitze gerade bis an den Tisch herainreichte. Da nahm die Hasenmutter ein Mooskissen und setzte ihn darauf, und als Tisch schob sie ihm ihre Fußbank hin.

Als sie die Eier austeilte, gab sie dem Hemdenmatz auch eins, und als der Hasenvater die Farbe austeilte, bekam der Hemdenmatz auch ein Schüsselchen, denn der Vater hatte nicht vergessen, einen besonders kleinen Pinsel für den Hemdenmatz zu besorgen.

Nun konnte das Ostereiermalen losgehen. Es war auch keine Zeit zu verlieren, denn Ostern war bedenklich nahe gerückt. Und so malten sie und malten und bekamen vor Eifer ganz rote Ohren. Die Hasenmutter musste immer wieder neue Eier holen und der Hasenvater neue Farbe nachfüllen, rote, gelbe, blaue, grüne.

Auch der Hemdenmatz kam ab und zu mit senem Schälchen an den Tisch und wollte neue Farbe haben. Aber neue Eier holte er nicht. Da fragte ihn die Hasenmutter: „Wo sind denn deine bemalten Eier, Hemdenmatz?“

Der Hemdenmatz bekam einen feuerroten Kopf, dann rannte er, so schnell er konnte, zur Tür hinaus. Der Hasenvater schickte den Powidl hinter ihm her. Und als der Powidl allen den Rücken zudrehte, sahen sie, was der Hemdenmatz mit der Farbe gemacht hatte.

Er hatte den Geschwistern die schönen weißen Stummelschwänze angemahlt, die bei den Brüdern aus den Hosen und bei den Schwestern aus dem Rock hervorguckten, blau, rot, gelb und grün.

Mutters Fußbank war voll gekleckert, und das Ei hatte keine einzige Farbe, wie es sein musste, nein, es hatte lauter bunte Tupfen. Das sah nicht nur hübsch, es sah allerliebste aus. Und so kam es, dass der Hemdenmatz längst nicht so sehr ausgeschimpft wurde, wie er es verdient gehabt hätte.

„Du bist zwar ein verflixter Kerl“, sagte der Hasenvater, „aber du hast uns auf einen guten Gedanken gebracht. Von jetzt an werden wir unsere Ostereier mit Tupfen bemalen. Wir werden die einzigen Osterhasen sein, die getupfte Eier in die Osternester legen. Das wird ein Aufsehen geben.“ „Und unsere angemalten Schwänze?“, fragte der Powidl. „Die schrubbt ihr euch gegenseitig mit Wasser und Seife sauber.“ Die Hasenmutter aber sagte: „Strafe muss sein. Hemdenmatz, du gehst sofort ins Bett und drehst dich auf die andere Seite, denk nicht dass du uns zugucken darfst.“

Der Hemdenmatz heulte vor sich hin und sagte Gute Nacht, obwohl es noch mitten am Tage war. (Schwandt, S, 2010)

I kod ovakvih tekstova se, naravno, mogu postavljati već pomenuti zadaci, ali, budući da je kod obrade književnih tekstova težište na samom užitku pri čitanju (čitanje radi samog čitanja i uživanje u tome), ovdje bi akcenat trebalo da bude na razgovoru o samoj priči i njenom doživljaju, a time se istovremeno proverava i razumevanje pročitanog teksta. U tom smislu bi se mogla postaviti pitanja za interpretaciju teksta kao:

1. Wie war die Hasenfamilie?
2. Wie war der kleine Hemdenmatz?
3. Warum hat er den Geschwistern die Schwänze gefärbt?
4. Warum ist er schnell aus dem Haus gerannt?
5. Warum wurde er nicht so sehr ausgeschimpft?
6. Warum wurde er doch bestraft?
7. Wie hat er sich in diesem Moment gefühlt?

U ovu svrhu mogu se koristiti i književna dela sa opštepoznatom tematikom, kao što su bajke, basne i priče. Ovakvi tekstovi su pogodni jer se može očekivati da je radnja deci već poznata, što im pomaže da se snalaze u tekstu i sami dokuče značenje nekih nepoznatih reči. Pri obradi ovakvih tekstova posebno treba voditi računa o tome da je reč o savremenim verzijama priče i da u njima nema arhaizama, koji bi otežali ili, čak, onemogućili razumevanje teksta. Za obradu u obzir dolaze sve poznate bajke, kao što su Grimove, ali i basne kao, na primer, ona o trci između zeca i kornjače

Der Hase und die Schildkröte

Es war einmal eine Schildkröte, die den Mut hatte, einen Hasen zu einem Wettlauf herauszufordern. „Wetten, dass ich vor dir am Ziel bin?“, sagte sie.

„Was redest du da Verrücktes!“, antwortete der Hase und kugelte sich vor Lachen. „Du weißt doch, dass ich sehr schnell laufe! Kein anderes Tier im Wald ist schneller als ich!“

Doch die Schildkröte ließ nicht locker und so kam es zu dem Wettlauf.

Der Hase war sich sicher, dass er in vier Sprüngen das Ziel erreichen würde, während die Schildkröte viel länger brauchen würde, und so legte er eine kleine Pause ein. Er würde die Schildkröte später sowieso überholen. Also gab es keinen Grund zur Eile!

Es vergingen ein paar Minuten, sogar eine Viertelstunde. Der Hase schlief ein, umhüllt vom warmen Licht der Sonne und dem weichen Frühlingwind. Als er aufwachte, stellte er fest, dass die Schildkröte, Schritt für Schritt, fast das Ziel erreicht hatte. Er gähnte genüsslich und fand, dass es nun an der Zeit war, die Schildkröte einzuholen. Doch ... es war zu spät!

Die Schildkröte war gerade dabei, über die Ziellinie zu gehen. Trotz seiner langen Schritte wurde der Hase nur Zweiter!

„Was bringt es dir, wenn du schnell laufen kannst, aber nur daliegst und schläfst?“, neckte die Schildkröte den Hasen. „Jetzt habe ich dich geschlagen. Und was meinst du, was ich alles schaffen könnte, wenn ich mein Haus nicht auf dem Rücken tragen müsste!“ (*Lern den Wald kennen*, 2009)

Za ovu poznatu basnu se, takođe, može uraditi interpretacija:

1. Wie ist die Schildkröte?
2. Wie ist der Hase?
3. Wieso hat die Schildkröte den Hasen geschlagen? Wie konnte das geschehen? ...

A mogu se zadati i različite teme za razmišljanje i pismeno ili usmeno izlaganje, kao, npr:

- Was hat der Hase geträumt?
- Warum hat die Schildkröte den Hasen herausgefordert?
- Was hat der Hase danach gemacht?

i sl.

Posebno su za ovakav rad zanimljive priče za decu nastale na poznatim modelima bajki, ali sa unetim izmenama, što čitanje čini, s jedne strane, lakšim i ukazuje na pravi put pri razumevanju, ali je, sa druge strane, dovoljno intrigantno da učenike „vuče“ da saznaju fabulu. Takav tekst predstavlja, na primer, bajka:

Die Fee Rosina

Die kleine Maus ist in den Wald gegangen, um nach Erdbeeren zu suchen, doch sie hat sich verlaufen. „Brr! Der Wald ist so dunkel!“, sagt sie mit zitternder Stimme. „Wie finde ich hier nur wieder heraus?“

„Hab keine Angst, meine kleine Maus!“, sagt da plötzlich eine geheimnisvolle Stimme.

Die kleine Maus hat jetzt noch mehr Angst. Die Stimme scheint aus dem Stamm eines alten Baumes zu kommen. „Folge meinem Rat und alles wird gut! Dreh dich in die Richtung, aus der meine Stimme kommt, und gehe tausend Schritte. Dann kommst du zu einem Weg. Folge dem Weg bis zum Ende und dann bist du aus dem Wald heraus. Doch bitte vergiss mich nicht!“

Die kleine Maus würde alles tun, nur um hier wegzukommen. „Ich muss dem Baum gehorchen. Eins, zwei, drei ...“, fängt die kleine Maus zu zählen an und entfernt sich langsam von der geheimnisvollen Stimme.

„...achtundachtzig, neunundachtzig, neunzig ... neunhundertneunundneunzig, tausend! Ah, hier ist ja der Weg!“, sagt die kleine Maus glücklich und ist erleichtert. Da ist eine Lichtung. Gott sei Dank, sie ist aus dem Wald herausgekommen. Doch ... wo ist sie jetzt eigentlich?

„Oh, was für ein wunderschöner Ort! Und da steht so ein prächtiges Häuschen.“ Staunend betrachtet die kleine Maus ein riesiges rosafarbenes Schloss, das von Rosenbüschen und blühenden Bäumen umgeben ist.

Ängstlich nähert sie sich der Tür und klopft. Klopff, klopff! „Darf ich eintreten?“ „Komm nur herein, ich habe dich schon erwartet!“, sagt eine kleine rosafarbene Fee, die ein wunderschönes Kleid aus Blütenblättern trägt.

„Ihr habt auf mich gewartet? Aber das ist doch nicht möglich!“, fragt die kleine Maus überrascht. „Ich wusste doch selbst nicht, dass ich hierher kommen würde. Um ehrlich zu sein, ich weiß überhaupt nicht, wo ich hier bin!“ „Dies ist das Schloss der Rose und ich bin die Fee Rosina“, sagt die Fee lächelnd.

„Jetzt, wo du hier bist, kann der Zauber seine Wirkung tun!“ „Zauber?!“, fragt die kleine Maus und ist ganz verwirrt. „Der Zauber des Dunklen Waldes!“, antwortet die Fee. „Du bist durch einen Zauberwald gegangen. Hast du das denn nicht gemerkt? Noch nie hat jemand den Mut gehabt, da hindurchzugehen. Lange Zeit habe ich auf diesen Augenblick gewartet! Gut gemacht, kleine Maus. Durch dich kann ich nun einen alten Zauber lösen.“

„Zauber ... Mut ... Aber ich habe mich doch nur verlaufen, weil ich nach Erdbeeren gesucht habe!“, denkt die kleine Maus. „Hier hast du Nektar von meinen Rosen. Lauf zurück in den Wald und suche nach dem Baum, der dir geholfen hat. Sprühe ein paar Tropfen von dem Nektar auf die Rinde des Baums und warte, was geschieht!“

Also verabschiedet sich die kleine Maus von der Fee und macht sich auf den Weg zurück in den Wald. Noch einmal muss sie tausend Schritte gehen ... und nun ist sie wieder ganz tief im dunklen Wald und steht vor dem Zauberbaum. Sie sprüht ein paar Tropfen von dem Nektar auf die Rinde und – puff! – Tausende kleine Sterne tanzen in der Luft, während der Baum verschwindet. Und plötzlich steht da ein schöner junger Mäuserich vor ihr!

Die Sonne blinzelt durch die Bäume und auf einmal fangen Vögel zu zwitschern an.

Die beiden Mäuse schauen sich verliebt an – Liebe auf den ersten Blick! „Du hast mich von dem Zauber erlöst!“, sagt der schöne Mäuserich. „Jetzt will ich dich heiraten, wenn du willst!“ „Das möchte ich wirklich sehr gern!“, antwortet die kleine Maus.

Bald darauf findet die Hochzeit statt und alle Freunde der beiden Mäuse sind eingeladen, natürlich auch die Fee Rosina! (*Lern den Wald kennen*, 2009)

Iako i ova bajka u svojoj osnovi prati tipičnu šemu onih klasičnih, to se po početku ne da naslutiti, a neobični su i glavni likovi, ovdje se, naime, pored vile pojavljuju mišica i drvo koje se uz njenu pomoć pretvara u lepog mladog miša. Za obradu navedenih i sličnih tekstova bi se, već prema nivou znanja, mogle postaviti vežbe za olakšavanje razumevanja nepoznatog teksta, kao što su: sređivanje priče u slikama, povezivanje rečenice sa odgovarajućom slikom, dopunjavanje teksta sa prazninama

slikama, a potom i rečima, uređivanje ispreturnih rečenica, osmišljavanje teza za prepričavanje, povezivanje pojednostavljenih rečenica u prepričavanje sadržaja priče i slično, a potom one za proveru nivoa razumevanja: odgovaranje na pitanja u vezi sa tekstom, povezivanje novih reči sa odgovarajućom slikom i sl. U sledećoj fazi bi se mogle postaviti vežbe, odn. pitanja za interpretaciju i samostalno izražavanje, koji su za prethodne tekstove već navođeni, a ovde bi se od učenika moglo tražiti da opišu mišicu, šumu, situaciju, protumače postupak mišice i miša i slično. Takođe bi se moglo zadati da učenici dopune priču, tako što će dodati deo o tome kako je miš pretvoren u drvo ili kako je njihov život tekao posle venčanja, kao i kakva je uloga vile Rozine u celoj priči i slično.

Za nešto starije učenike mogle bi se izabrati knjige Kornelije Funke [Cornelia Funke] koje se mogu podeliti u priče u nastavcima, što bi čitanju dalo posebnu draž, a mogu se obrađivati i druga poznata dela poput romana *Wir Kinder vom Bahnhof ZOO*, odn. druga dela primerena ovom uzrastu.

Kada je o radu sa studentima reč, otvara se još više mogućnosti, jer oni spadaju u grupu koja je dostigla veliki nivo sazrevanja i osposobljena je da se dosta dobro snalazi. Kada se govori o studentima, najčešće se misli na osobe koje već godinama uče dotični strani jezik, ali i u ovoj grupi ima početnika, odnosno studenata koji se odlučuju da započnu učenje nekog novog jezika, te spadaju u specifičnu grupu kontradiktornih potreba, sa interesovanjima i zrelošću odraslih i malim ili nikakvim predznanjem. Ovo, međutim, ne isključuje mogućnost rada na književnim tekstovima u ovoj grupi, već nastavniku nameće posebno osetljiv zadatak da ih dobro odabere i pripremi zadatke za rad na njima. Ovakvi tekstovi moraju biti dovoljno jezički jednostavni, s jedne strane, ali i dovoljno sadržajno intrigantni, sa druge strane. Za ovakav red pogodne su kraće forme srednje jezičke kompleksnosti, jer su studenti, na osnovu prethodno stečenog iskustva u stanju da se dosta dobro snalaze i u ozbiljnijim tekstovima i da samostalno, uz pomoć rečnika, savladavaju njihovo značenje. U tu svrhu se, već prema interesovanjima, veoma brzo mogu koristiti i već navedeni tekstovi, koji svojom poznatom fabulom ili strukturnom šemom navode ove odrasle početnike na pravi put pri razumevanju ovih tekstova, prenebregavajući pritom nepoznavanje složenijih gramatičkih i leksičkih struktura na koje nailaze.

Daroviti studenti koji već dugo uče određeni strani jezik u stanju su da na njemu čitaju sve ono što ih zanima, da potom o tome diskutuju i pismeno i usmeno izražavaju svoje mišljenje, te bi im svakako trebalo postavljati i izazovnije zadatke, kao što je upoređivanje različitih stilova pisanja, kako kod različitih autora, tako i kroz različite epohe istorije književnosti. Isto tako bi se i izabrani motiv (npr. ljubav, mesto žene u društvu, odnos prema deci, škola i sl.) mogao pratiti kroz različite epohe i pravce u književnosti. U tom smislu bi se, da navedemo samo jedan od primera, mogao upoređivati život ljudi, a posebno mladih i njihov status u pomenutom romanu *Wir Kinder vom Bahnhof ZOO* i u Geteovom *Faustu* i slično.

Rad na ovakvim tekstovima ne razlikuje se značajno od uobičajenog. Za njegovu realizaciju mogu se koristiti iste metode i vežbe koje se inače koriste pri obradi tekstova u nastavi stranog jezika. Ipak, uvek treba imati na umu da rad na književnom tekstu ne sme da se pretvori u puko „seciranje“ teksta zarad usvajanja

novih leksičkih ili gramatičkih struktura, već težište mora da bude na uživanju u čitanju zarad smisla onoga što je pročitano, mada se i na taj način postiže već pominjano usvajanje, samo što pri ovakvom radu u prvom planu nije ono, već sadržaj teksta, što kod mnogih učenika otklanja barijeru koju postavljaju kada je reč o učenju. Iako na prvi pogled deluje samo kao zabava, rad na ovakvim tekstovima ima mnogostruk značaj. Ne samo da se kroz pomenute tekstove učenici kreću u vodama najboljih ostvarenja na dotičnom jeziku, iz kojih i sami uče i upoznaju se sa književnošću na jeziku koji uče, već im ovakav rad obezbeđuje i ono što u redovnoj nastavi ne dobijaju, a to je veći kontakt sa jezikom koji uče i uranjanje u njega na najlakši mogući način. Čitanje nekog književnog dela traži udublјivanje i posvećivanje čitaoca, koji potom potiskuje, gotovo zaboravlja, da čita tekst na stranom jeziku i jednostavno prati priču. Ovaj momenat značajno olakšava i savladavanje nove i nepoznate leksike, koju čitalac često i nesvesno „dešifruje“ na osnovu konteksta. Druga prednost rada sa ovakvim tekstovima je i to što čitalac, sledeći fabulu, zaboravlja da nešto uči i ide dalje, osvaja nova područja nailazeći tako uvek iznova na reči koje su mu nekada bile nove, a u međuvremenu se složile i uhvatile negde u prostranstvima njegovog leksičkog znanja i tako, gotovo neprimetno, konstantno radi na njegovom proširivanju.

Literatura:

- Anderson, R. C., Reynolds, R. E., Schallert, D. L. & Goetz, E. T. (1977), *Frameworks for comprehending discourse*. American Educational Research Journal, 14, 367-382,
- Edelhoff, C. (Hrsg.) (1985), *Authentische Texte im Deutschunterricht*. Einführung und Unterrichtsmodelle, München: Höber,
- Gibitz, U., *Handlungsorientierte und authentische Textarbeit im Fremdsprachenunterricht*, sa mreže skinuto 15. februara 2013. sa <http://www.lernen-wollen.de>,
- Hofmann, H. (1980) *Zur Integration von literarischen Texten in einem kommunikativen Sprachunterricht*, in: Edelhoff, C, van Eecke, D: *Probleme bei der Arbeit mit authentischen und konstruierten Texten zum Hörverständnis*. In: Kühlwein, W., Raasch (Bd. I), Tübingen,
- Jakubowska, A. M. (1994), *Literarische Texte im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. eine Empirische Untersuchung zum Rezeptionsverhalten polnischer Studenten*, Leipzig
- Jung, H. (2001), *Arbeit mit authentischen Texten im Fremdsprachenunterricht*. *Dogilmunhak. Koreanische Zeitschrift für Germanistik*, 42:2, 259-277,
- Kost, C, *Kontextualisiertes Lesen im Anfängerunterricht DaF: Das Beispiel eines multi-medialen Ansatzes*, sa mreže skinuto 15. februara 2013. sa <http://www.forumdeutsch.ca>,
- Krauß, C.(2004), *Attraktivität durch Multifunktionalität – Der literarische Text im Fremdsprachenunterricht DaF*, In: Stoyan, H., Vincze, E. (ur.) (2004),

Kinderliteratur im Fremdsprachenunterricht/Children's Literature in Language Teaching, Budapest: Trezor Kiadó,

- *Lern den Wald kennen* (2009), Köln, Lingoli,
- Leskovec, A. (2010), Vermittlung literarischer Texte unter Einbeziehung interkultureller Aspekte. *Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 15:2, 237-255,
- Schwandt, S. (2010), *Osterhäschen spiel mit mir. Geschichten und Basteleien für die Osterzeit*, München: cbj Verlag,
- Stoyan, H., Vincze, E. (ur.) (2004), *Kinderliteratur im Fremdsprachenunterricht/Children's Literature in Language Teaching*, Budapest: Trezor Kiadó,
- <http://www.labbe.de>

Dr Aleksandra Gojkov Rajić

Belgrade University

Teacher training faculty, Belgrade

Preschool Teacher Training College "Mihailo Palov", Vršac

THE ROLE OF A LITERARY TEXT IN QUALITY INCREASE OF GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE TEACHING FOR THE GIFTED

Having in mind that the gifted are a specific group exceptional according to their abilities and interests, creativity, curiosity as well as others generally recognized characteristics making them special in regard to the rest of population, it is necessary to provide them with adequate, sufficiently dynamic and challenging teaching in the domain of foreign language teaching in order to meet their needs and be in step with their pace of learning. It is also generally known that they are rarely parts of homogenous groups, but that they are most often integrated into mixed groups, together with the rest of population. Such a constellation frequently causes a whole range of problems, rooted in the lack of challenge and insufficient dynamics of foreign language teaching for the gifted, i.e. boredom as its consequence. The paper searches for possible solution of the problem, stating the examples of possible organization for the gifted. i.e. adequate and challenging foreign language teaching, not disturbing the work of the rest of the group. Literary text in the language that is being learnt can serve well for this purpose, having in mind that they are a base for numerous possibilities of work. Depending on the age of students, a literary text can be used in order to learn reading, i.e. comprehension, acquire new vocabulary, broaden the diapason of already known words through perception of their usage in various new contexts, learn various forms of grammar rules and for many more activities – to the analysis of the text as a work of art and discussion on its contents, perception and ideas, thus developing active language skills, i.e. writing and speaking. Such a work is appropriate for realization of recommended individualization of teaching, since it does not disturb the work of the rest of the group, while it is at the same time a great improvement of its quality when gifted individuals are in question.

Key words: literary text, the gifted, individualization, foreign language teaching.